

DECIZIE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Ala Cobăneanu, Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic, Iurie Bejenaru

examinând recursurile declarate de Mitropolia Basarabiei și Exarhatului
Plaiurilor și de Biserica Ortodoxă din Moldova „Mitropolia Moldovei”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mitropolia
Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor împotriva Ministerului Educației, Culturii și
Cercetării al Republicii Moldova, Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia
Moldovei” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău prin care
a fost admis apelul declarat de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, a fost
casată în parte hotărârea din 19 decembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun.
Chișinău cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, în rest cu menținerea
hotărârii primei instanțe,

c o n s t a t ă :

Biserica Creștină Ortodoxă Autonomă Locală Mitropolia Basarabiei în cadrul
Patriarhiei Române a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului
Culturii și Turismului Biserica ortodoxă din Moldova „Mitropolia Moldovei”, cu
privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 22 decembrie 2009, prin
hotărârea Curții de Apel Chișinău, pârâtul a fost obligat să furnizeze informația
completă referitor la faptul dacă a fost solicitat de vreun cult religios de a încheia
contract de folosință și dacă a încheiat asemenea contracte, în privința tuturor
lăcașelor sfinte înscrise în Hotărârea Guvernului RM nr. 740 din 11 iunie 2002.

Această hotărâre a devenit irevocabilă prin neatacare. Totodată, Oficiul de
executare Buiucani mun. Chișinău a pornit o procedură de executare silită a acestei
hotărâri, însă până în prezent, această hotărâre nu a fost executată.

La 23 aprilie 2010, la Judecătoria Telenești, în urma unui proces cu
participarea Mitropoliei Moldovei, a fost recepționată copia contractului de
colaborare din 04 ianuarie 2003, prin care a fost specificat că se transmite în folosință
parohiilor Mitropoliei Moldovei edificiile ecleziastice cu statut de monument protejat
înscris în Registrul monumentelor ocrotite de stat declarate monumente de istorie și
cultură conform Hotărârii Parlamentului RM nr. 1531- XII din 22 iunie 1993.

Ulterior, în baza contractului de transmitere în folosință și obligație de protecție
a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10
septembrie 2008, au fost transmise Mitropoliei Chișinăului și a întregii Moldove 21
de mănăstiri pe un termen de 50 ani.

Considerând că contractul de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură din 04 ianuarie 2003 și contractul de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008 sunt ilegale, la 11 mai 2010 s-a adresat către pârât cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea contractelor enunțate și eliberarea informației oficiale ce a stat la baza întocmirii contractelor enunțate, însă prin răspunsul nr. 03-09/1670 din 10 iunie 2010 cererea a fost respinsă.

Mai indică că aceste contracte urmează a fi anulate, deoarece nu a fost respectată procedura de transmitere a bunului și bunurile au fost transmise altor persoane decât părților componente. Contrar prevederilor pct. 4 din Hotărârea Guvernului RM nr. 740 din 11 iunie 2002, s-a încheiat un contract de colaborare, care prevedea transmiterea tuturor obiectelor ecleziastice specificate în Hotărârea Parlamentului RM din 22 iunie 1993 spre folosire.

Pârâtul nu a verificat care din aceste obiecte se află în posesia părților componente din cadrul Mitropoliei Basarabiei și Exarhatului Plaiurilor.

Contractele enunțate au fost încheiate cu cultul religios, dar nu cu posesorul de fapt al edificiului de cult. Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove nu se poate considera posesor, deoarece nu deține în posesie bunurile specificate în contracte.

Prin aceste contracte, de fapt, se limitează drepturile de posesie a părților componente ale acesteia. Pârâtul nu a furnizat informația solicitată, astfel, fiind încălcată legea privind accesul la informație.

Solicită reclamantul anularea contractului de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură din 04 ianuarie 2003 și contractului de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008 și obligarea pârâtului să furnizeze materialele de lucru ce au stat la baza semnării acestor contracte.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2010 a fost refuzată primirea cererii de chemare în judecată depusă de către Mitropolia Basarabiei, cu remiterea încheierii în cauză și a cererii de chemare în judecată cu toate documentele anexate. Totodată, a fost explicat Mitropoliei Basarabiei că refuzul judecătorului de a primi cererea de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 februarie 2011 a fost admis recursul declarat de către Mitropolia Basarabiei, casată încheierea primei instanțe și restituită pricina spre rejudecare în primă instanță de la faza primirii cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2011 a fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de către Mitropolia Basarabiei, cu remiterea încheierii în cauză și a cererii de chemare în judecată cu toate documentele anexate. Totodată, a fost explicat Mitropoliei Basarabiei că poate să adreseze acțiunea respectivă la Judecătoria Economică de Circumscripție.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 25 mai 2011 a fost admis recursul declarat de către Mitropolia Basarabiei, casată integral încheierea primei instanțe și restituită pricina spre rejudecare în primă instanță din faza primirii cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2012 a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 ianuarie 2013, s-a admis recursul declarat de Biserica Creștină Ortodoxă Autonomă Locală Mitropolia Basarabiei în cadrul Patriarhiei Române. S-a casat integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2012, cu trimiterea pricinii spre rejudecare după competență la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani din 19 decembrie 2014, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2016, s-a admis apelul declarat de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, s-a casat parțial hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 19 decembrie 2014 în partea respingerii integrale a acțiunii cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care acțiunea a fost admisă parțial. S-a declarat nul contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003, în partea ce se referă la edificiile de cult care au statut de monumente ocrotite de stat și se află în posesia Parohiilor din cadrul Mitropoliei Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor. Hotărârea în partea respingerii cerințelor privind anularea contractului de transmitere în folosință și protecție a mănăstirilor monumentelor de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008 și furnizarea materialelor de lucru, s-a menținut.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 ianuarie 2017 a fost admis recursul declarat de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2016 cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017 a fost admis apelul declarat de Mitropolia Basarabiei și Exarhatului Plaiurilor, casată hotărârea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 19 decembrie 2014 în partea respingerii acțiunii ca fiind tardivă și în această parte a fost emisă o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. În rest, a fost menținută hotărârea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 19 decembrie 2014.

La 05 februarie 2018 Mitropolia Basarabiei și Exarhatului Plaiurilor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, solicitând casarea ei și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de fond și de apel nu a elucidat pe deplin, precum și au dat o apreciere greșită unor circumstanțe importante ale cauzei, concluziile formulate fiind în contradicție cu aspectele de fapt ale speței. Instanța de fond și cea de apel nu au examinat în general legalitatea actelor contestate și nemijlocit nu s-au expus asupra ilegalităților evidențiate de apelant privind încălcarea normei materiale și procedurii anterioare semnării contractelor în cauză. La fel, instanța de apel nu a respectat indicațiile Curții Supreme de Justiție expuse în încheierea din 18.01.2017. Instanța de apel nu a examinat în general apelul declarat de către recurent în partea ce ține de declararea nulității contractului de transmitere în folosință și protecție a mănăstirilor, monumentelor de istorie și cultură de importanță națională din 10.09.2008.

La 20 aprilie 2018 Biserica Ortodoxă din Moldova „Mitropolia Moldovei” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, solicitând casarea ei și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

A mai menționat că contractul bilateral de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură încheiat la 04 ianuarie 2003 nu este contract administrativ, ci este contract civil și este reglementat de legislația civilă în vigoare.

La fel, consideră că instanța de apel urma să înceteze procesul civil, pe motiv că avocatul Alexandru Postica nu era în drept să declare apel împotriva hotărârii judecătorești Buiucani mun. Chișinău din 19.12.2014. Curtea de Apel Chișinău nu s-a expus asupra cererii avocatului Negruța Sergiu privind încetarea procesului civil.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursuri, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează despre necesitatea admiterii recursurilor, casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele cauzei denotă că înaintând acțiunea în judecată împotriva Ministerului Culturii și Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei”, Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor a solicitat anularea contractului de colaborare din 04 ianuarie 2003 și a contractului de transmitere în folosință și protecție a mănăstirilor monumentelor de istorie și cultură de importanță națională din data de 10 septembrie 2008.

Prima instanță prin hotărârea din 19 decembrie 2014 a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată și tardivă.

Instanța de apel prin decizia din 17 mai 2016 a casat parțial hotărârea primei instanțe în partea respingerii integrale a acțiunii și a pronunțat în această parte o hotărâre nouă prin care a dispus declararea nulă a contractului de colaborare din 04 ianuarie 2003 în partea ce se referă la edificiile de cult care au statut de monumente ocrotite de stat, conform Registrului monumentelor ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 153-XII din 22 iunie 1993 și se află în posesia parohiilor din Cadrul Mitropoliei Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor.

Curtea Supremă de Justiție, examinând recursul, prin decizia din 18 ianuarie 2017 a admis recursul declarat de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor și casând decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2016 a remis pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017 a fost admis apelul declarat de Mitropolia Basarabiei și Exarhatului Plaiurilor, casată hotărârea Judecătorești Buiucani mun. Chișinău din 19 decembrie 2014 în partea respingerii acțiunii ca fiind tardivă și în această parte a fost emisă o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. În rest, a fost menținută hotărârea Judecătorești Buiucani mun. Chișinău din 19 decembrie 2014.

Instanța de apel în susținerea concluziilor sale a indicat că contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003, încheiat între Ministerul Culturii și înalt Pre Sfinția Sa Vladimir (Cantarean), Mitropolitul Chișinăului și a Țintregii Moldove, prin care s-

a dat în folosire pînă la perfectarea documentelor solicitate, a edificiilor eclesiastice cu statut de monument protejat înscris în Registrul monumentelor ocrotit de stat, s-a perfectat în sprijinul cultului religios întru îndeplinirea statutului, în conformitate cu prevederile Constituției, fără a avea careva obligație. Totodată în sarcina beneficiarului s-a dispus evitarea distrugerii, degradării sau demolarea bunurilor date, utilizarea în scopuri dictate de funcționalitatea acestora ca edificii eclesiastice ortodoxe, (f.d. 4 V.I), obligații care stau în sarcina întregii societăți.

Deasemenea, Curtea de Apel Chișinău a reținut întinderea în timp a prevederilor contractuale pînă la un anumit termen pînă la perfectarea documentelor solicitate. La acest capitol instanța de apel a statuat că nu s-au încălcat prevederile stabilite prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la edificiile și locașurile de cult, nr.740 din 11 iulie 2002, or, bunurile edificiile eclesiastice au fost transmise în folosință și nu înregistrate cu drept de proprietate, iar faptul că la acel moment reclamantul era înregistrat, nu dispunea obligarea Ministerului Culturii prin p.4 al Hotărîrii de a identifica cultele religioase, de a le informa despre hotărîrea primită și a le invita la încheierea contractului, doar stabilind că va perfecta în comun acord cu organele ierarhic superioare ale cultelor religioase înregistrate actele de folosință gratuită a edificiilor eclesiastice cu statut de monument protejat înscrise în Registrul monumentelor ocrotite de stat, ceea ce presupune o colaborare bilaterală și prezența unei cereri din partea beneficiarului pretendent.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003 a devenit caduc, or, Ministerul Culturii ca organ de stat a considerat îndeplinite cerințele stabilite prin contractual de colaborare, reieșind din termenul acordat și lipsa altor cereri la acel moment.

Totodată, Curtea de Apel a constatat că o parte din bisericile incluse în anexa la HG nr. 740 se află în posesia Parohiilor din cadrul Mitropoliei Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că reclamanta Mitropolia Basarabiei nu este în drept de a acționa în interesele părților sale componente, precum și a părților componente ale Mitropoliei Moldovei, subiecți distincți de drept în vederea apărării drepturilor acestora considerate de reclamant ca fiind lezate prin contractele administrative contestate. Aceasta nu a justificat în modul stabilit că dispune de dreptul de a solicita stabilirea apartenenței edificiilor și locașurilor de cult, precum și perfectarea actelor de folosință gratuită a edificiilor de cult cu statut de monumente ocrotite de stat și/sau că și-a exercitat acest drept.

Astfel, instanța de apel a notat lipsa temeiurilor de nulitate absolută a contractului colaborare din 04 ianuarie 2003.

Referitor la cerința de furnizare a materialelor de lucru, care au stat la baza semnării contractelor administrative menționate, instanța de apel a reținut că Ministerului Culturii, inclusiv de către instanța de apel i s-a acordat repetat termen suficient pentru prezentarea înscrisurilor date sub sancțiunea decăderii din dreptul de a prezenta aceste probe, în acest sens stabilindu-i și un ultim termen. Astfel, la moment se prezumă lipsa lor. Totodată acest fapt este confirmat și prin materialele dosarului și anume: nota informativă prin care explică necesitatea transmiterii edificiilor în folosință pentru restaurare pe cont propriu sub sancțiunea de a elibera orice locaș în orice moment, fără prezentarea altor înscrisuri.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia

hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din raportul juridic creat în speță, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, fără a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile stabilite de lege.

În acest context, instanța de recurs ține să menționeze că instanța de apel la rejudecarea apelului nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs expuse în decizia de trimitere spre rejudecare a pricinii din 18 ianuarie 2017 și anume, contrar indicațiilor instanței de recurs, la materialele dosarului nu au fost administrate actele care au stat la baza încheierii contractului de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură din 04 ianuarie 2003 și contractului de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008.

La fel, contractele supuse controlului judiciar, după rejudecare, nu au fost prezentate în original sau în copii autentificate, așa cum observă anterior instanța de recurs.

Plus la aceasta, instanța de apel nu a stabilit dacă corect a fost respectată procedura de încheiere a ambelor contracte.

La acest capitol, instanța de recurs notează că instanța de apel a analizat contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003 prin prisma caducității sale. Astfel, instanța de apel constată că contractul dat și-a pierdut valabilitatea, însă în dispozitiv respinge apelul declarat de Mitropolia Basarabiei. Astfel, pe de o parte -se acceptă argumentele cu privire la faptul că contractul nu mai poate fi considerat valabil, iar pe de altă parte se respinge acțiunea de nulitate.

Totodată, instanța de apel nu a examinat apelul în partea ce ține de declararea nulității contractului de transmitere în folosință și protecție a mănăstirilor, monumentelor de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008.

Astfel, instanța de apel nu a tratat sub nici o formă erorile constatate cu privire la procedura de încheiere a contractelor, obligația părților de a prezenta probe, dreptul Mitropoliei Basarabiei asupra posesiei prin intermediul părților sale componente asupra lăcașelor de cult.

Instanța de recurs remarcă că potrivit concluziei Curții de Apel Chișinău contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003, încheiat între Ministerul Culturii și înalt Prea Sfinția Sa Vladimir (Cantarean), Mitropolitul Chișinăului și a Întregii Moldove prin care s-a dat în folosire pînă la perfectarea documentelor solicitate a edificiilor ecleziastice cu statut de monument protejat înscrise în Registrul monumentelor ocrotite de stat s-a perfectat în sprijinul cultului religios întru îndeplinirea statutului, în conformitate cu prevederile constituției, fără a avea careva obligație.

Astfel, se prezumă că Curtea de Apel Chișinău a acceptat că Mitropolia Moldovei, având același statut de cult religios ca și Mitropolia Basarabiei, a fost favorizată deoarece contractul a fost semnat în sprijinul cultului religios întru îndeplinirea statutului.

La acest segment, instanța de recurs menționează că pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 740 din 11.06.2002 cu privire la edificiile și locașurile de cult, Ministerul Culturii va perfecta, în comun cu organele ierarhic superioare ale cultelor religioase, înregistrate pe teritoriul republicii, actele de folosință gratuită a edificiilor de cult cu statut de monumente ocrotite de stat (specificate în anexă) în care funcționează părțile componente ale cultelor respective.

Prin urmare, odată ce au fost prezentate informații pertinente și incontestabile că există parohii din cadrul Mitropoliei Basarabiei care se folosesc de lăcașele de cult indicate, instanța urma să se expună asupra dreptului Mitropoliei de a cere nulitatea actului administrativ care limitează drepturile. Însă, instanța de apel s-a redus doar în a specifica că Mitropolia Basarabiei nu este subiect de sesizare și că nu ar avea dreptul de a solicita nulitatea contractului.

Colegiul instanței de recurs mai remarcă că pe de o parte instanța de apel pretinde că Mitropolia Basarabiei nu ar avea dreptul de a contesta contractele menționate din considerentul că părțile componente ale cultelor religioase dispun de personalitate juridică, avînd aceleași drepturi și obligații ca și cultele religioase, iar pe de altă parte consideră legal contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003, încheiat între Ministerul Culturii și Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove.

Acest fapt face decizia instanței de apel să fie una contradictorie. Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, instanța de recurs observă concluziile instanței de apel referitor la depunerea acțiunii în interiorul termenului de prescripție și că litigiul dat se referă la verificarea legalității actelor administrative prin prisma Legii contenciosului administrativ.

Cu toate acestea, respingerea acțiunii de către Curtea de Apel prin trimiterea la art. 118 CPC, este contrară spiritului și prevederilor art. 24 din Legea contenciosului administrativ. Aici se reiterează concluziile Curții Supreme de justiție expuse în decizia sa din 18 ianuarie 2017, care a menționat că art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ prevede că la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Prin urmare, odată ce a fost stabilit că Mitropolia Basarabiei în calitate de cult religios, care s-a constatat că dispune de părți componente ce folosesc de facto lăcașele de cult și respectiv dreptul este afectat prin existența altor contracte ce oferă un drept abuziv de folosință altui cult religios (Mitropolia Moldovei), Mitropolia Basarabiei era exonerată din sarcina probațiunii în contradictoriu cu concluziile Curții de Apel Chișinău care a făcut referire la prevederile art. 118 CPC.

În conformitate cu art. 203 alin.(1) Codul de procedură civilă, cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării pricinii se soluționează prin încheiere judecătorească, după ascultarea opiniilor celorlalți participanți la proces.

În conformitate cu art. 380 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța de apel soluționează cererea și demersul participantului la proces ce țin de examinarea apelului după ce ascultă opiniile celorlalți participanți.

Contrar normelor de drept citate, instanța de apel, a trecut la examinarea pricinii în fornd, fără a soluționa demersul avocatului Negruța Sergiu -reprezentantul Bisericii

Ortodoxe din Moldova Mitropolia Moldovei cu privire la încetarea procesului civil, pe motiv că avocatul Alexandru Postica, care a depus apel în interesele Mitropoliei Basarabiei nu dispune de dreptul de a ataca hotărârea judecătorească pe dosarul din speță, în deoarece mandatul acestuia nu este specificată o astfel de împuternicire.

Așadar, instanțele de judecată sunt obligate să se expună în privința tuturor cerințelor înaintate, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

Or, abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința demersului depus constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deponentului nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă cererea lor a fost neglijată sau respinsă, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsați într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auziți.

În prezența acestor erori procedurale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, a casa integral decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Mitropolia Basarabiei și Exarhatului Plaiurilor și de Biserica Ortodoxă din Moldova „Mitropolia Moldovei”.

Se casează decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei” cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru